

№ 19.

Warszawa, d. 9 maja 1925 r.

№ 19.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

**Silniki elektryczne dla prądu
trójfazowego do 20 K. M.**

i prądu stałego do 6 K. M.

Prądnicze na prąd stały od 0,7 do 4,5 KW

Rozruszniki metalowe i regulatory

dla silników prądu trójfazowego i prądu stałego

Transformatory olejne prądu trójfazowego do 100 KVA

**NAPRAWA WSZYSTKICH ELEKTRYCZNYCH
MASZYN i APARATÓW**

najtaniej i najlepiej wykonuje:

**THE INTERNATIONAL SHIPBUILDING
AND ENGINEERING CO. LTD.
STOCZNIĄ GDAŃSKA**

„ODBUDOWA GOSPODARCZA“

Zeszyt 2 miesięcznika „Odbudowa Gospodarcza“, pod redakcją dr. Wł. Biegeleisena, poświęcony jest aktualnym zagadnieniom odbudowy i budownictwa mieszkaniowego, zagospodarowania się Ziemi Wschodnich, reformie rolnej i administracji gospodarczej. Obfita treść tego zeszytu przedstawia się nader interesująco. Oprócz licznych artykułów wybitnych znawców spraw ekonomicznych i społecznych w języku polskim, „Odbudowa“ prowadzi bogaty dział o stosunkach ekonomicznych Polski w języku francuskim, angielskim i niemieckim przeznaczony dla zagranicznych kół gospodarczych. Zewnętrzna szata wydawnictwa przedstawia się bardzo ładnie. Adres redakcji: Warszawa, Sosnkowskiego 13, tel. 306-10; administracji: Świętokrzyska 30, tel. 223-04.

ZMIANY W TARYFIE KOLEJOWEJ.

Z dniem 1 maja r. b. weszło w życie rozporządzenie ministra kolei z dnia 22 kwietnia 1925 r. (Dz. Ustaw Nr. 43 z 1925 r.), wprowadzające szereg zmian w taryfie towarowej polskich kolei normalnotorowych.

Wybieramy z nich te, które dotyczą przemysłu metalowego:

Wyroby nożownicze i igielnicze, aparaty i przyrządy techniczne i dezynfekcyjne oraz wagi, prócz aptekarskich i fizycznych, przy przesyłkach zwyczajnych pół i całowagonowych przeniesione zostały z klasy IV do klasy III. Przewóz więc tych towarów podróżał o 15%. Przy przesyłkach drobnych podróżenie przewozu jest daleko znaczniejsze i dochodzi do 40%, gdyż nie tylko towary te przeniesione zostały z klasy II do klasy I, lecz jeszcze stawki przewozowe uległy podniesieniu w klasie I.

Węgiel, przewożony od 1 maja do 1 października r. b., a więc w okresie letnich miesięcy, na odległość ponad 400 kilometrów w wagonach dwu-lub czteroosowych otrzymuje 10% zniżki przewoźnego. Ponieważ zniżka ta nie ma zastosowania przy odległościach mniejszych, niż 400 kilometrów, przeto teoretycznie przewoźne przy odległościach powyżej 330 km. do 400 km. kalkuluje się drożej, niż przy 410 km. W celu uniknięcia tej anomalji przy odległościach 330 — 400 km. stosuje się stawkę 410 km., pomniejszoną o 10%.

Przy wysyłce wagonów 30-tonowych na odległości ponad 400 km. obniża się przewoźne dodatkowo o 5%, zamiast dotychczasowych 10%.

Koks, wysyłany pod adresem hut, opłaca przewoźne według klasy C taryfy wyjątkowej, zamiast dotychczasowej klasy A. Zniżka wynosi zatem 25%.

Szmelc żelazny i stalowy, wysyłamy z Gdańska, Gdyni, Podwoleczysk i Zdobunowa do wszystkich stacyj kolei polskich oraz do punktów granicznych, o ile jest załadowany do wagonów trzydziestotonowych, otrzymuje zniżkę 5%, a przy przewozie na odległość powyżej 400 km. — 10%.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY.

W dniu 2 maja r. b. zmarł w Grodźcu w wieku lat 68 i został pochowany w Warszawie ś. p. inż. STANISŁAW SKARBIŃSKI, dyrektor naczelny Grodzieckiego Towarzystwa Kopalni Węgla i Zakładów Przemysłowych, wybitny technik i przemysłowiec, doktor inżynierji *honoris causa*, prezes Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczych, wiceprezes Rady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, członek wielu instytucyj społecznych i gospodarczych.

Ś. p. inż. Skarbiński podniósł wysoko poziom techniczny kopalnictwa polskiego i popierał energicznie jego mechanizację. Niestrudzona pracowitość, wysokie poczucie obowiązków obywatelskich, prawy i niezależny charakter zjednały ś. p. Stanisławowi Skarbińskiemu wielkie poważanie sfer gospodarczych i uznanie Rządu.

Część jego pamięci!

TRZECIA RATA PODATKU MAJĄTKOWEGO.

W „Dzienniku Ustaw“ Nr. 41, zostało ogłoszone rozporządzenie ministra skarbu z dnia 17 kwietnia 1925 r. o poborze trzeciej raty podatku majątkowego.

Rozporządzenie zawiera następujące postanowienia:

I. Trzecia rata podatku wynosi szóstą część całej kwoty podatku, obliczonej tymczasowo na zasadzie art. 31 ustawy o podatku majątkowym (D. U. Nr. 94 z r. 1923) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. (D. U. Nr. 35 z r. 1924). Trzecia rata winna być zatem równa pierwszej racie pobranej na zasadzie tego rozporządzenia w terminie od 10 czerwca do 10 lipca 1924 r.

II. Trzecia rata podatku łącznie z wpłaconemi dotychczas ratami i zaliczkami nie powinna przekroczyć kwoty całego podatku prowizorycznie ustalonej według przepisów wyżej wskazanych przy wymiarze pierwszej raty.

III. Zawiadomienia o wysokości trzeciej raty podatku winny być doręczone płatnikom przed 1 czerwca 1925 roku.

IV. Od obliczenia trzeciej raty podatku majątkowego niema odwołania.

V. Trzecia rata podatku winna być uiszczona w ciągu miesiąca czerwca roku bieżącego.

ZE SPRAW CELNYCH.

Dnia 6 b. m. w min. przem. i handlu odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli związków w sprawie rewizji traktatu handlowego polsko-austriackiego, dotyczącej specjalnie zniżek celnych. Konferencja miała charakter przedwstępny, gdyż ze strony austriackiej, która zainicjowała konferencję, nie zostały jeszcze zgłoszone konkretne propozycje. Zakłady przemysłowe, zainteresowane w wymianie handlowej z Austrią i w tranzycie przez Austrię do Jugosławji i t. d., proszone są o nadsyłanie do biura Związku materiałów celem zuytkowania ich w odpowiedniej chwili.

UMOWA HANDLOWA POLSKO-CZECHOSŁOWACKA.

W następnym numerze „P. M.“ podamy wykaz obustronnych ustępstw celnych, dotyczących wyrobów metalowych, w traktacie handlowym polsko-czechosłowackim z dn. 23 kwietnia r. b.

ODZNACZENIE.

Zarządzeniem pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 kwietnia b. r. pan dr. Teodor Weinschenck, prezes izby handlowej i przemysłowej w Bielsku, zo-

stał odznaczony krzyżem oficerskim orderu „Odrodzenia Polski“ za zasługi na polu gospodarczego rozwoju Państwa.

Pan dr. Weinschenck jest prezesem Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i wiceprezesem Rady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów.

STAN PRZEMYSŁU METALOWEGO W KWIETNIU 1925 R.

Podług informacji, otrzymanych przez Radę Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, stan zatrudnienia w fabrykach stowarzyszonych w kwietniu r. b. przedstawia się w sposób następujący:

W fabrykach budowy wagonów towarowych otrzymane zamówienia zapewniają pracę tylko do czerwca r. b. Wykonywanie zamówień na wagony osobowe potrwa zapewne do końca roku, a to dlatego, że ilość zatrudnionych robotników została już odpowiednio zredukowana.

Z fabryk, budujących lokomotywy, jedna nie otrzymała jeszcze wcale zamówień na nowe lokomotywy na r. 1925, dwie inne fabryki posiadają minimalne zamówienia. W tegorocznym budżecie kolei państwowych figuruje budowa 30—40 lokomotyw, lecz są duże trudności przy otrzymaniu na nie zamówień, wobec niezdecydowanego stanowiska władz kolejowych. Naogół w fabrykach tych pracuje się przy zredukowanej o 60% ilości robotników, przyczem niema widoków na powrót do pracy normalnej.

Stan zatrudnienia przy budowie motorów Diesela pogorszył się bardzo z powodu niemożności konkutowania z fabrykami zagranicznymi, które oferują znacznie dogodniejsze warunki, zwłaszcza w dziedzinie kredytu, udzielając go na długie terminy, dochodzące do 3 lat.

W fabrykach motorów elektrycznych niema pogorszenia, są nawet nadzieje na otrzymanie niewielkich zamówień rządowych. W dziale budowy maszyn cukrowniczych zamówienia nie pokrywają całkowitej zdolności produkcyjnej fabryk tego działu. W fabrykach kotłów parowych i obrabiarek do metali odczuwa się pogorszenie w stosunku do stycznia i lutego, na przyszłość przewiduje się jeszcze większą stagnację.

Fabryki wyrobów kottarskich, pracujące dotychczas dla instytucji rządowych, mają w roku bieżącym znacznie mniej zamówień w porównaniu z latami ubiegłemi; fabryki te wykonują dawne zamówienia, lecz nie otrzymują dostatecznej ilości nowych. Wogóle łaś ilość fabryk, zabiegających o zamówienia rządowe, jest coraz większa. Fabryki, które dawniej tych zamówień nie brały, dzisiaj uzyskują je drogą ostrej konkurencji po tak niskich cenach, że niewątpliwie poniosą duże straty.

W fabrykach armatur niema napływają jeszcze zamówienia, choć zwykle o tej porze rozpoczynał się już duży ruch.

W fabrykach maszyn i narzędzi rolniczych początek roku zapowiadał pewne ożwienie. Jednak zmiany pogody stanęły na przeszkodzie rozwinięciu pełnego ruchu sezonowego w fabrykach, które produkują narzędzia wiosenne. Fabryki, produkujące maszyny rolnicze potrzebne po zbiorach, znajdują się w jeszcze gorszym położeniu. Fabryki takie w okręgu lubelskim pracują po cztery dni w tygodniu. W jednej z fabryk podwarszawskich robotnicy strajkują od kilku tygodni. Poznańskie fabryki posiadają pewne zamówienia dla miejscowych rolników, natomiast klientela ich z Małopolski, wobec zeszłorocznego nieurodzaju, cofa dane przedtem zamówienia. Naogół we wszystkich fabrykach maszyn rolniczych stan jest ciężki i przemysłowcy widzą jedyną drogę do polepszenia tego stanu w umożliwieniu eksportu, do którego większe i średnie fabryki są w zupełności przygotowane.

W fabrykach, produkujących wagi, zmiany nie zaszły, stan zatrudnienia jest średni.

W odlewniach warszawskich dało się zauważyć w ostatnich dniach pewne zmniejszenie napływu zamówień, gdyż fabryki budowy maszyn pracują przeważnie na magazyn. W odlewniach prowincjonalnych, a zwłaszcza okręgu Radomsko-Kieleckiego, sytuacja znacznie pogorszyła się w stosunku do lutego r. b. W Radomiu i Końskich większość odlewni jest nieczynna, pozostałe zredukowały znacznie pracę. W Sułedniowie odlewnie zostały zatrzymane na dłuższy czas z powodu braku zamówień. Sezon wiosenny w dziale odlewów handlowych zupełnie zawłócił. Spodziewany ruch budowlany również dotychczas niema realnych wyników, a nawet istnieje obawa, że rury, które będą potrzebne do robót kanalizacyjnych, zostaną sprowadzone z zagranicy. Gotowy towar fabryki wyprzedają poniżej kosztów własnych.

W dziale urządzeń zdrowotnych robót jest bardzo mało, gdyż firmy, kalkulujące normalnie, niema się podjąć robót po

cenach, prowadzących do strat. Jest duża konkurencja nowych mało znanych firm, które, skutkiem nieumiejętnej kalkulacji i braku doświadczenia, obniżają ceny do niemożliwych granic.

Położenie w fabrykach Wschodniej Małopolski pogorszyło się znacznie w po ównaniu do poprzedniego roku. Fabryki coraz więcej odczuwają brak kapitału obrotowego i domagają się pomocy kredytowej od Banku Gospodarstwa Krajowego. Zwiększenie ilości godzin pracy na Górnym Śląsku wywołało znaczną zniżkę cen na takie artykuły masowej produkcji, które są również wyrabiane w fabrykach Wschodniej Małopolski. Przemysłowcy tego okręgu wskazują na konieczność zrównania ilości godzin pracy w całym przemyśle metalowym w Polsce, łącznie z Górnym Śląskiem, i zmniejszenia ciężarów socjalnych, gdyż w przeciwnym razie należy obawiać się w najkrótszym czasie zawieszenia ruchu w fabrykach tego okręgu.

KSIĄZKI NADESŁANE.

Wyższa Szkoła dla Handlu Zagranicznego we Lwowie.

Prospekt na rok 1924/25.

Towarzystwo Kursów Technicznych w Warszawie.

Sprawozdanie za rok naukowy 1923/24.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 6-go maja r. 1925 w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu	Zł. gr.
drzewnym	150.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta)	
№ 0	156.—
Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta)	
№ 1	147.—
Surówka odlewnicza Ostrowiecka № 0	148.—
№ 1	147.—
Surowka odlewnicza Witkowska № 1 (ocłona)	160.—
Złom żeliwny (fragment lany)	125.—
Żelazo handlowe krajowe	200.—
Bednarka gorąco walcowana	235.—
Bednarka zimno walcowana	405.—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm.,	
kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.)	265.—
Blacha (cena zasadnicza)	270.—

Koks karwiński	45.—
Koks górnos Śląski twardy	29.—
miękki	29.—
Węgiel kowalski myty cieszyński	37.35
górnos Śląski gruby	21.—
Węgiel dąbrowski gruby	18.—
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę gr. 15)	56.—
kopulakowa	65.—
Gлина ogniotrwała mielona	25.—
Zaprawa szamotowa	35.—
Grafit podwójnie szlamowany (bez cła)	141.—
Kamień wapienny	4.—

b) za 100 kg. loco skład Warszawa:

Pokost chemicznie czysty gwarantowany	235.—
Olej wrzecionowy 3 — 4/20°	24,21
5 — 6/20°	30,19
„ maszynowy III 3 — 3,5/50°	33,87
IV 4 — 4,5/50°	35,97
V 5 — 5,5/50°	40,17
VI 6 — 6,5/50°	43,32
VII 7 — 7,5/50°	46,47
Olej cylindrowy do pary przegrzanej	60,96
nasyconej 220—230°	44,68
Smar Tovotte'a	50,69
Benzyna 721/730	81,60
751/760	58,80
771/780	45,50

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,45 do 0,56 zł. za 1 kg. loco fabryka.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej

w dn. 6. V. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3101	Miedź standard	1488
Antymon	1722	Ołów miękki	778
Cyna standard	5941	Nikiel	4093
Cynk hutniczy	950	Rtęć	10436
Miedź elektrolityczna	1575	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje części transmisyjne; **Koła zębate**; **Naprężacze pasów** i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoznaące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłó 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznym kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja walców**, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDAŃSK
Jerozolimska 51	Zybkiewiczza 39	Basztowa 24	Cieszkowskiego 8.	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schusseldamm 62

Aparaty cukrownicze:

Spółka Akcyjna Budowy Kociów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Sosnowcu.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Brzeczki:

Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczcy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—Łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Garbarskie maszyny:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Gwoździarki i ciągaraki:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:

Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Karoserje:

Koła samochodowe ciężarowe Szydłowiecka Fabryka Bryczek Bracia Węgrzeczcy, Fabryka w Szydłowcu Biuro w Warszawie Wspólna 4 m. 3 tel. 192-40.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młócarze szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany Warszawa, Marszałkowska 46. B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:

B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.

Prasy, tłoczkarki cierne:

mimośrodowe i balansowe: B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy mimośrodowe:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Ruszt do palenisk ruchomych i stałych:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Sprężyny do mebli:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Śruby, nakrętki, nity:

Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46

Suwnice:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sita”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.

Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania

L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce młyńskie utwardzone:

St. Weigt i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wialnie do czyszczenia zboża:

Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEN: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;
Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.